

Valtion erityisavustus esi- ja perusopetuksen koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin sekä toimenpiteisiin nuorten jengiytymisen ja rikollisuuden ehkäisemiseksi vuosille 2023-2024

Khall 20.02.2023 § 75
139/02.05.01.01/2023

Valmistelija

sivistys- ja hyvinvointipalveluiden toimialajohtaja Juha Valta p. 044-4970
400

Opetus- ja kulttuuriministeriö julistaa haettavaksi valtion erityisavustusta koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin sekä toimenpiteisiin nuorten jengiytymisen ja rikollisuuden ehkäisemiseksi vuosille 2023–2024.

Myönnettävä erityisavustus on yhteensä enintään 48 210 000 euroa opetus- ja kulttuuriministeriön pääluokan momentilta 29.10.20. Hakukokonaisuus jakautuu kahteen osioon. Erityisavustuksesta 3,5 miljoonaa euroa suunnataan toimiin, joilla vahvistetaan ja tuetaan toimenpiteitä nuorten jengiytymisen ja rikollisuuden ehkäisemiseksi.

Valtionavustuksen hakuaika on alkanut 3.2.2023 ja se päättyy 28.2.2022 klo 16.15. Päätökset pyritään tekemään maaliskuussa 2023.

Valtion erityisavustus myönnetään opetuksen järjestäjäkohtaisesti, hakemuksen perusteella, käytettäväksi vuosina 2023–2024. Valtion erityisavustusta myönnetään enintään 80 % kokonaismenoista, joten omarahoitusosuus on vähintään 20 %.

Valtion erityisavustusta voidaan myöntää kunnille ja kuntayhtymille ja yksityisille yhteisöille, joilla on esiopetuksen ja perusopetuksen järjestämislupa. Yksittäisen koulun hakemuksia ei oteta huomioon. Harjoittelukoulut voivat olla yhteydessä kuntaan ja kunta voi sisällyttää sen alueella toimivan harjoittelukoulun hakemukseensa. Valtionavustus ei koske aamupäivä-/iltapäivätoimintaa, tutkintokoulukseen valmentavaa (TUVA) koulutusta, aikuisten perusopetusta eikä erityiskouluja.

Opetuksen järjestäjä voi kuitenkin kohdentaa koulukohtaisesti lasketun tarveperustaisen avustuksen tarkoituksenmukaisesti koulujensa toimintaan ja niiden toiminta-alueiden päiväkotien esiopetusryhmien toimintaan.

Valtionavustusta ei voi käyttää toimintaan, jolla opetuksen järjestäjä korvaa jo olemassa olevaa toimintaa eikä luokkamutoisen erityisluokan perustamiseen.

Valtionavustuksen taustalla on pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelman tavoite siitä, että sivistys, koulutus ja osaaminen muodostavat yhteiskunnan perustan jatkossakin. Laadukas ja tasa-arvoinen peruskoulu on suomalaisen hyvinvointivaltion kivijalka, jonka perustana on kyky vähentää perhetaustan merkitystä oppimistuloksissa. Hallitusohjelman mukaisesti varmistetaan tasavertaiset mahdollisuudet yksilöllisillä oppimispoluilla, positiivisen diskriminaation rahoituksella, joustavammalla opetuksella ja riittävällä tuella.

Avustuksella vahvistetaan koulun merkitystä yhteisön keskuksena ja hyvinvoinnin edistäjänä. Kiinnitetään erityishuomio tunnistettuun eriarvoistumiskehitykseen koulujen sisällä ja koulujen välillä, isojen

kaupunkien sisällä ja alueiden välillä, sukupuolten välisissä osaamiserossa sekä maahanmuuttotaustaisten lasten ja nuorten kohdalla.

Valtionavustus on tarkoitettu esi- ja perusopetuksen tasa-arvoisuuden, yhdenvertaisuuden ja lähikouluperiaatteen sekä inklusiivisen toimintakulttuurin vahvistamiseen. Valtionavustuksella edistetään oppimista, hyvinvointia ja vuorovaikutusta sekä oppilaan opetuksen järjestämisen kannalta välttämätöntä ja riittävän varhaista tukea.

Avustuksella tuetaan pysyvien toimintamallien, rakenteiden ja käytänteiden kehittämistä tukemalla opetuksen järjestäjien mahdollisuuksia palkata opettajia ja avustajia ensisijaisesti sellaisten esi- ja perusopetuksen opetusryhmien opetuksen toteuttamiseksi ja tueksi, joissa tehostetun tuen (oppilaalle on tehty perusopetuslain 16a §:n mukainen oppimissuunnitelma) tai erityisen tuen (oppilaalle tehty perusopetuslain 17 §:n mukainen kirjallinen päätös) piirissä olevan oppilaan/oppilaiden opetus järjestetään osittain tai kokonaan yleisopetuksessa tai joissa on erikoissairaanhoidon piirissä olevia oppilaita.

Toimenpiteet nuorten jengiytymisen ja rikollisuuden ehkäisemiseksi
Lasten ja nuorten häiriökäyttäytyminen on lisääntynyt, mikä näkyy myös kouluissa. Tähän puuttumiseksi tarvitaan sekä ennaltaehkäisevää toimintaa että toimia, jotta rikoksilla ja väkivallalla oireilevia nuoria voidaan auttaa.

Ankkuritoiminta perustuu yhteisille kansallisille toimintaperiaatteille ja tavoitteille, jotka on kuvattu Ankkuritoiminnan käsikirjassa. Ankkuritoimintaa toteutetaan moniammatillisessa tiimissä, johon kuuluvat asiantuntijat poliisista, sosiaalitoimesta, terveystoimesta ja nuorisotoimesta. Ankkuritiimit voivat tehdä yhteistyötä opetustoimen kanssa.

Ankkuritoiminnan vaikuttavuustutkimuksen (Kaakinen, Vauhkonen, Tanskanen & Hoikkala 2022) mukaan nuorten ohjautuminen ankkuritoimintaan koulujen kautta oli yleistä eri ankkuritiimeissä. Ankkuritoiminnan kohteina olleilla nuorilla oli verrokkeihin nähden pienempi riski olla epäiltynä uudesta rikoksesta seuraavan vuoden aikana. Tutkimuksessa haastatellut ankkuriammatillaiset pitivät koulu-yhteyksiä hyödyllisinä. Niiden kautta ankkuritiimit tavoittivat paremmin nuoria ja nuorten ryhmiä. Koulut saattoivat myös saada tukea ankkuritiimeiltä havaitsemiinsa ongelmiin. Tutkimuksessa suositettiin ankkuritiimien ja koulun välisen yhteistyön tukemista.

Valtionavustus on tarkoitettu koulujen ja ankkuritoiminnan tai poliisin välisen yhteistyön kehittämiseen ja vahvistamiseen koulu-yhteisön turvallisuuden edistämiseksi ja ongelmien kasautumisen ennaltaehkäisemiseksi. Opetuksen järjestäjät, joiden kunnissa ei ole ankkuritoimintaa, voivat kehittää koulujen ja poliisin välistä yhteistyötä. Avustuksella edistetään laadukkaan, turvallisen ja hyvinvointia tukevan esi- ja perusopetuksen toimintakulttuurin toteutumista, jolla voidaan ennaltaehkäistä lasten ja nuorten häiriökäyttäytymistä ja samalla ennaltaehkäistä jengiytymistä ja rikollisuutta.

Avustuksella tuetaan yhteistyön vahvistamista ja uusien toimintatapojen sekä hyvien käytäntöjen kehittämistä. Lisäksi avustuksella voidaan vahvistaa opetustoimen henkilöstön hyvinvointi- ja turvallisuusosaamista esimerkiksi varhaisen tunnistamisen ja ongelmien puheeksi ottamisen ja niihin puuttumisen osalta. Toimenpiteillä tuetaan toimenpideohjelmia kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäisemiseksi.

Valtion erityisavustusta voidaan käyttää esi- ja perusopetuksessa seuraaviin toimiin:

- opettajien palkkaamiseen samanaikaisopettajiksi
- ryhmien jakamiseen tai jakotunteihin
- avustajien palkkaamiseen

Erityisavustusta voidaan myöntää käytettäväksi ainoastaan esi- ja perusopetuksen opetushenkilöstön palkkakuluihin. Palkattavien henkilöiden tulee työskennellä pääosin opetusryhmässä.

Laskentaperusteet

Opetus- ja kulttuuriministeriö käyttää avustuksen laskemiseen Tilastokeskuksen tuottamia viimeisimpiä kriteereitä ja perusopetuksen koulukohtaisia oppilasmääriä sekä opetukseen käytettyjä resursseja (euroa/oppilas).

Avustusta koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin myönnetään laskennallisesti seuraavien koulun toimintaympäristöä kuvaavien kriteerien mukaisesti.

- 30–54-vuotiaiden vain perusasteen suorittaneiden osuus ikäluokasta
- työttömyysaste
- vieraskielisen väestön osuus

Sähköisellä hakulomakkeella ilmoitetaan niiden koulujen nimet, joille avustusta haetaan. Koulun nimen viereen laitetaan opetukseen käytetty resurssi sekä postinumero/postinumerot, joiden alueilta oppilaat pääsääntöisesti kyseiseen kouluun tulevat (korkeintaan viisi postinumeroa, ei postitoimipaikkoja).

Toimenpiteet nuorten jengiytymisen ja rikollisuuden ehkäisemiseksi

Valtion erityisavustusta voidaan käyttää esi- ja perusopetuksessa seuraaviin toimiin:

- Ankkuritoiminnan tai poliisin kanssa tehtävän yhteistyön kehittäminen ja vahvistaminen (esimerkiksi opetustoimen henkilöstöä palkkaamalla tai käytännön yhteistyötä kehittävä opetustoimen henkilö palkkaamalla) ja yhteistyöstä koituviiin kuluihin
- Avustuksen tavoitteita tukeva henkilöstön osaamisen vahvistaminen
- Avustuksen tavoitteita tukevat pienimuotoiset ja välttämättömät laite- tai materiaalihankinnat

Laskentaperusteet

Valtion erityisavustuksen myöntöpäätöksissä huomioidaan opetuksen järjestäjän oppilaiden määrä. Lisäksi huomioidaan, miten hakukirjeessä esitetty suunnitelma vastaa valtionavustuksen käyttötarkoitusta. Hankesuunnitelmaa arvioitaessa kiinnitetään huomiota hankesuunnitelman ja hankkeen talousarvion täsmällisyyteen ja konkreettisuuteen sekä suunnitelman toteuttamiskelpoisuuteen.

Valtion erityisavustusta ei voi käyttää:

- toimintaan tai kohteeseen, johon on samalle ajankohdalle myönnetty jo valtion erityisavustusta. Valtion erityisavustuksella voidaan kuitenkin jatkaa aiemmin aloitettua, erityisavustuksella toteutettua vastaavaa toimintaa, joka täyttää yllämainitut kriteerit
- samanaikaisesti käytettäväksi vastaavan, aikaisemmille vuosille myönnetyn avustuksen, kanssa

- toimintaan, jolla opetuksen järjestäjä korvaa jo olemassa olevaa toimintaa
- opetukseen, jolle ei ole opetussuunnitelmassa määriteltyjä tavoitteita tai sisältöjä
- erityiskoulujen toimintaan tai kokoaikaisten ja pysyvien erityisluokkien tai -ryhmien muodostamiseen
- aamupäivä-/iltapäivätoimintaan, tutkintokoulukseen valmentavaan (TUVA) koulutukseen tai aikuisten perusopetukseen
- oppilashuollon henkilökunnan palkkakustannuksiin kuten kuraattorit, psykologit, terveydenhoitajat, psykiatriset sairaanhoitajat, neuropsykiatriset ohjaajat ja valmentajat, ym.
- tilakustannuksiin, koulukuljetuksiin, elintarvikekuluihin, markkinointi- ja edustuskuluihin tai yleisiin hallintokuluihin

Nämä rajoitukset koskevat myönnettyä erityisavustusta sekä hakijan omarahoitusosuutta.

Mikäli kunta lomauttaa opetustoimen henkilökuntaa, tulee rahoitus palauttaa opetus- ja kulttuuriministeriöön siltä osin, kun lomautuksen vaikutukset kohdistuvat tarveperustaista avustusta käyttävän ryhmän toimintaan. Lomautusta koskevat palautukset tulee tilittää opetus- ja kulttuuriministeriöön avustuksen käyttöä koskevan selvityksen yhteydessä.

Avustusta saa käyttää vain siihen tarkoitukseen, johon se on myönnetty.

Avustusten käytöstä on tehtävä selvitys viimeistään päätöksessä mainittuna päivänä. Selvitykseen sisältyy sekä talousraportointi että tuloksellisuusraportointi. Avustuksen saajalta edellytetään kustannuspaikkakohtaista talousraportointia, jos kyseessä on erityisavustus tai yleisavustus osaan toiminnasta.

Valtionavustushakemuksen tekemiseksi kouluilta on pyydetty koulukohtaiset esitykset haettavaksi avustukseksi.

Huovilan koulu

- laaja-alainen erityisopettaja 24h/vko 41 520 €
yhteensä kustannukset 41 520 €, josta omarahoitusosuus 20% 8 304 € ja haettava valtionavustus 33 216 €

Hyrkin koulu

- laaja-alainen erityisopettaja 24h/vko 41 520 €
- jakotunnit 6h/vko 9 825 €
yhteensä kustannukset 51 345 €, josta omarahoitusosuus 20% 10 269 € ja haettava valtionavustus 41 076 €

Kirkonkylän koulu

- resurssiluokanopettaja 24h/vko 36 560 €
- laaja-alainen erityisopettaja 24h/vko 41 520 €
- koulunkäynninohjaaja 25h/vko 17 600 €
- jakotunnit 12h/vko 13 100 €
yhteensä kustannukset 108 780 €, josta omarahoitusosuus 20% 21 756 € ja haettava valtionavustus 87 024 €

Korivaaran koulu

- laaja-alainen erityisopettaja 24h/vko 41 520 €
yhteensä kustannukset 41 520 €, josta omarahoitusosuus 20% 8 304 € ja haettava valtionavustus 33 216 €

Laitasaaren koulu

- laaja-alainen erityisopettaja 24h/vko 41 520 €
yhteensä kustannukset 41 520 €, josta omarahoitusosuus 20% 8 304 € ja
haettava valtionavustus 33 216 €

Yläkoulu

- jakotunnit 12h/vko 19 650 €
- laaja-alainen erityisopettaja 24h/vko 41 520 €
- koulunkäynninohjaaja 30h/vko 21 120 €
yhteensä kustannukset 82 290 €, josta omarahoitusosuus 20% 16 458 € ja
haettava valtionavustus 65 832 €

Yhteensä Muhoksen kunnan hakema avustussumma on 293 580 €, jolloin
kunnan omarahoitusosuudeksi muodostuu 73 395 € ja arvio
kokonaiskustannuksista on 366 975 €.

Esittelijä	kunnanjohtaja Jussi Rämetsä
Päätösesitys	Kunnanhallitus päättää hakea opetus- ja kulttuuriministeriöltä valtion erityisavustusta esi- ja perusopetuksen koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin sekä toimenpiteisiin nuorten jengiytymisen ja rikollisuuden ehkäisemiseksi vuosille 2023-2024. Yhteensä haettava avustussumma on 366 975 €, jolloin kunnan omarahoitusosuudeksi muodostuu 73 395 €. Haku tehdään esittelytekstin mukaisessa laajuudessa. Jos rahoitusta saadaan, niin kunnan omarahoitusosuus on katettava sivistys- ja hyvinvointipalveluiden vuodelle 2023 myönnetystä projekteihin ja hankkeisiin varatusta omarahoitusosuudesta, 50 000 euroa.
Käsittely	Kunnanjohtaja ja sivistys- ja hyvinvointijohtaja selostivat asiaa kunnanhallitukselle ennen päätöksentekoa. Keskustelun yhteydessä <u>kunnanjohtaja täydensi esitystään</u> siten, että asian kiireellisyyden vuoksi pöytäkirja asian osalta tarkastetaan kokouksessa.
Päätös	Kunnanhallitus hyväksyi kunnanjohtajan täydennetyn esityksen.

Merkittiin pöytäkirjaan, että puheenjohtaja luki kokoukselle tehdyn päätöksen. Päätöksen lukemisen jälkeen kunnanhallitus totesi luetun päätöksen olevan kokouksen kulun mukainen ja totesi, että pöytäkirja on asian osalta tarkastettu kokouksessa.
